ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו כו׳...

ونهض في تلك الليلة

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com

الباراشا الحاسيدية

/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/vayishlach/4

1 **ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו כו׳ ויעבר את מעבר יבק ויקחם ויעברם את הנחל כו׳.**

«فقام في تلك الليلة وأخذ زوجتيه»، إلخ، «وعبر مخاضة يبوق (**יבק**)، وأخذهم وعبر بهم النهر»، إلخ.

פי׳ יב״ק [יחוד ברכה וקדושה] **הוא יחוד ברכה וקדושה. והענין דהנה כתיב בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם ופי׳ הנהר הוא בחי׳ בינה כמ״ש ונהר יצא מעדן כו׳**

معنى [اسم] يبوق هو [الأحرف الأولى من] الاتحاد والبركة والقداسة (**יחוד ברכה וקדושה**, yichud berachah u-kedushah)، أي اتحاد البركة والقداسة. والأمر كالتالي: كُتب: «سكن آباؤكم قديمًا وراء النهر»؛ ومعنى «النهر» هو مستوى الفهم (**בינה**, Binah)، كما كُتب: «ونهر يخرج من عدن»، إلخ.

ושרש האבות הוא מעבר הנהר היינו מבחי׳ הכתר שהוא למעלה מהנהר הנ״ל רק שמשם נמשכו האבות ונשפלו למטה בעבר השני של הנהר בז״א דאצילות (וע׳ בזהר פ׳ אמור מ״ש ע״פ זה)

أصل الآباء هو «وراء النهر»، أي من مستوى التاج (**כתר**, Keser)، الذي يقع فوق النهر المذكور أعلاه؛ غير أنهم انحدروا من هناك ونزلوا إلى أسفل، إلى الجانب الآخر من النهر، في الوجه المصغّر (**ז״א / זעיר אנפין**, Z'eir Anpin، أي الصفات الوجدانية) من عالم الانبثاق (**אצילות**, Atzilus). (وانظر في الزوهار (**זהר**)، باراشات إمور، ما قيل في هذا [الآية].)

ויעקב שרצה שימשיך לו המקיף דתהו הנ״ל שלפני אצילות הוצרך מתחלה לעבור את הנהר הנ״ל

ويعقوب، إذ أراد أن يُنزِل إلى نفسه النور المحيط [النور] (المعروف باسم makif) من عالم الفوضى (**תהו**, Tohu) المذكور أعلاه، وهو الذي يسبق عالم الانبثاق، كان عليه أولًا أن يعبر النهر المذكور أعلاه.

וזהו ויעבר את מעבר יבק כי בחינת יחוד ברכה וקדושה הוא הכל בחי׳ נהר הנ״ל שעל ידו נמשכו כל השפעות ויחוד אורות עליונים כמ״ש ונהר יצא מעדן להשקות את הגן כו׳.

وهذا هو معنى «وعبر مخاضة يبوق»، لأن مستوى اتحاد البركة والقداسة (**יחוד ברכה וקדושה**) هو بعينه مستوى النهر المذكور أعلاه، الذي تنحدر عن طريقه كل الفيوضات واتحاد الأنوار العلوية، كما كُتب: «ونهر يخرج من عدن ليسقي الجنة»، إلخ.

2 **וכשעבר את הנהר והגיע לבחי׳ שלמעלה מהנהר הנ״ל אז לא רחוק הוא מן המקיף דתהו הנ״ל שלפני האצילות וזהו ויעבר את אשר לו כל מה שתיקן העלה הכל לשם.**

وحين عبر النهر وبلغ المستوى الذي فوق النهر المذكور آنفًا، لم يكن بعيدًا عن [النور] المحيط بعالم الفوضى (**תהו**, Tohu) المذكور آنفًا، والذي يسبق عالم الانبثاق (**אצילות**, Atzilus). وهذا معنى قوله: «ونقل ما كان له إلى الجانب الآخر»: فقد رفع إلى هناك كل ما أصلحه.

אך הוא בעצמו נשאר למטה עדיין כמ״ש ויותר יעקב לבדו כי רצה לברר את עשו שהוא עדיין בשבירה כמו שהודיעוהו המלאכים כו׳ והוא ענין ויאבק איש עמו כנודע:

لكنه هو نفسه ظلّ في الأسفل، كما هو مكتوب: «وبقي يعقوب وحده»، لأنه أراد تنقية عيسو (**עשו**)، الذي ظل في حالة الانكسار، كما أخبرته الملائكة، إلخ. وهذا هو معنى «وصارعه رجل»، كما هو معروف.

3 **ולהבין כללות ענין כוונת יעקב בהמשכת המקיף דתהו לעולם התקון וגם יובן זה בעבודת ה׳**

لفهم المقصد العام ليعقوب (**יעקב**) في إنزال [النور] المحيط بعالم [الفوضى] (**תהו**, Tohu) إلى عالم التصحيح (**תקון**, Tikkun)، ولكي يتضح ذلك أيضًا في خدمة **ה׳**:

הנה ידוע דיעקב הוא בחי׳ ת״ת [תפארת] **שמחבר ב׳ הפכים שהן חו״ג** [חסד וגבורה] **כי ע״י התכללות ב׳ הפכים יחד הוא עיקר הת״ת** [התפארת]

من المعروف أن يعقوب هو مستوى الجمال (**תפארת**, Tiferes)، الذي يصل بين ضدّين، هما الإحسان (**חסד**, Chesed) والشدة (**גבורה**, Gevurah)؛ إذ إن جوهر الجمال يتحقق من خلال اشتمال الضدّين معًا

(כמו בגוונים כשמורכבים ב׳ וג׳ גוונים יחד הוא עיקר היופי) והמשכת והתגלות אוא״ס [אור אין סוף] **בקו האמצעי כו׳**

(كما في الألوان: فإن امتزاج لونين أو ثلاثة ألوان معًا هو جوهر الجمال)، و[هو] إنزال النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) وإظهاره في الخط الأوسط، إلخ.

לכך רצה ג״כ לחבר ולייחד ג״כ המקיף דתהו עם האו״פ [האור פנימי] **דתקון שהם ג״כ ב׳ הפכים שיתחברו יחד ואז יהיה גילוי אוא״ס** [אור אין סוף] **(ועיין בזהר פ׳ תרומה דקע״ה ע״ב ע״פ והבריח התיכון ושם דף קע״ו ע״א):**

لذلك أراد أيضًا أن يصل ويوحّد النور المحيط بعالم **תהו** مع النور الباطني (**האו״פ**, pnimi) لعالم **תקון**، وهما أيضًا ضدّان، لكي يجتمعا معًا؛ وعندئذٍ ينكشف النور اللانهائي. (وانظر في الزوهار (**זהר**)، Parshas Terumah, page 175b، في شرح [الآية] «والعارضة الوسطى»، وهناك، page 176a.)

4 **וביאור הדברים הנה יש ב׳ בחי׳ בעבודת ה׳. הא׳ האהבה ברשפי אש בתגבורת מאד לצאת מן הגוף וליפרד מן הפתילה כו׳**

توضيح الأمر: ثمة مستويان في خدمة **ה׳**. الأول هو محبة كوميضات نارية، بشدة بالغة، تدفع إلى الخروج من الجسد والانفصال عن الفتيلة، إلخ.

והוא בחי׳ אה״ר [אהבה רבה] **שאין כלי הלב מכילה אותה כי לא יכיל הלב ההתפעלות העצומה. לכן לא יוכל לעמוד בכלי גופו וחפץ לצאת מנרתקה חומר הגוף.**

هذا هو مستوى الحب العظيم (**אהבה רבה**, ahavah rabbah)، الذي لا يستطيع وعاء القلب احتواءه؛ إذ لا يطيق القلب الانفعال الهائل. لذلك لا تستطيع [النفس] البقاء في وعاء جسدها، وترغب في الخروج من غلافها، أي من مادة الجسد.

והב׳ בחי׳ התפעלות המתיישב בכלי הלב ועיקר ענינה הוא בחי׳ המשכת אלקות מלמעלמ״ט [מלמעלה למטה] **דוקא בכלים מכלים שונים בתומ״צ** [בתורה ומצות]**. וזהו ענין רצוא ושוב.**

والثاني هو مستوى انفعال يستقر في وعاء القلب، وجوهره جذب الجانب الإلهي من الأعلى إلى الأسفل على وجه التحديد، إلى أوعية، «أوعية من أنواع شتى»، في التوراة والوصايا (**מצוות**, mitzvos). وهذا هو معنى الاندفاع والعودة (**רצוא ושוב**, ratzo and shov).

5 **והנה בחי׳ עולם התהו הנ״ל היה בבחי׳ רצוא לכן נסתלקו האורות מן הכלים כמו האה״ר** [האהבה רבה] **ליפרד מן הפתילה והכלים כו׳.**

والآن، كان مستوى عالم الفوضى (**עולם התהו**, Tohu) المذكور آنفًا في حال الاندفاع (**רצוא**, ratzo؛ أي الجري)، ولذلك فارقت الأنوار الأوعية، مثل الحب العظيم [الذي يسعى] إلى الانفصال عن الفتيلة والأوعية، إلخ.

אבל התקון הוא בחי׳ שוב והוא בחי׳ תומ״צ [תורה ומצות] **ובע״כ** [ובעל כרחך] **אתה חי להיות בתוך הגוף להמשיך אא״ס** [אור אין סוף] **בכלים מכלים שונים.**

لكن التصحيح (**תיקון**, Tikkun) هو حال العودة (**שוב**, shov)، وهو مستوى التوراة والوصايا (**תורה ומצות**, Torah u'mitzvos)؛ و«تحيا رغمًا عنك»، لكي تبقى في داخل الجسد، فتُنزل النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) إلى الأوعية، «أوعية من أنواع شتى».

6 **וזה היה ההפרש ג״כ באותן ד׳ שנכנסו לפרדס בן עזאי הציץ ומת. וב״ז** [ובן זומא] **הציץ ונפגע. רק ר״ע** [רבי עקיבא] **נכנס בשלום ויצא בשלום.**

وهذا أيضًا هو الفرق بين الأربعة الذين دخلوا البستان (**פרדס**, Pardes): نظر بن عزّاي (**בן עזאי**) فمات، ونظر بن زوما (**בן זומא**) فأصابه الضرر؛ أمّا رابي عقيبا (**רבי עקיבא**) وحده فدخل بسلام وخرج بسلام.

כי בן עזאי היה בבחי׳ רצוא דאה״ר [דאהבה רבה] **הנ״ל בבחי׳ כלות הנפש ולא רצה להיות נשפל בבחי׳ שוב לכך לא רצה לישא אשה ואמר אפשר לעולם שיתקיים ע״י אחרים**

فقد كان بن عزّاي في حال الاندفاع إلى الأعلى (**רצוא**, ratzo) الناشئ عن الحب العظيم المذكور آنفًا، وفي حال انقضاء النفس (**כלות הנפש**, klos hanefesh)، ولم يرد أن يُخفض إلى حال العودة (**שוב**, shov). ولذلك لم يشأ الزواج، وقال: «يمكن للعالم أن يستمر بفضل الآخرين».

לכן הציץ ומת שנסתלק לגמרי מן הכלי כנ״ל כי עזה כמות אהבה כו׳ אכן אין זה דרך התורה שהיא בבחי׳ תקון כי לשבת יצרה ובע״כ [ובעל כרחך] **אתה חי**

ولذلك نظر فمات، إذ فارق الوعاء كليًا، كما ذُكر آنفًا، فـ«الحب شديد كالموت»، وما إلى ذلك. غير أن هذا ليس نهج التوراة، القائم على الإصلاح (**תקון**, Tikkun)، إذ «صوّرها لتكون مسكونة»، و«أنت تحيا رغمًا عنك».

לכן ר״ע [רבי עקיבא] **שהיה מבחי׳ תקון נכנס בשלום ויצא בשלום שהיה המ״ן** [המיין נוקבין] **ומ״ד** [ומיין דוכרין] **שלו דהיינו בחי׳ הרצוא ושוב במדה ומזיגה נכונה שלפ״ע** [שלפי ערך] **הרצוא כן היה השוב אח״כ.**

ولذلك فإن رابي عقيبا، الذي كان من مستوى **תקון**، دخل بسلام وخرج بسلام؛ إذ كانت المياه الأنثوية (**מ״ן**, mayin nukvin) والمياه الذكورية (**מ״ד**, mayin duchrin) لديه، أي **רצוא** و-**שוב**، بمقدار وامتزاج مناسبين: فبقدر اندفاعه إلى الأعلى كانت عودته بعد ذلك.

7 **וזהו נכנס בשלום כו׳ הוא בחי׳ קו האמצעי המייחד ומחבר את הב׳ קוין ימין ושמאל שהם בחי׳ רו״ש** [רצוא ושוב]

وهذا هو «دخل بسلام» إلخ: إنه مستوى الخط الأوسط، الذي يوحّد ويربط بين الخطين، الأيمن والأيسر، وهما مستويا الاندفاع إلى الأعلى (**רצוא**, ratzo) والعودة (**שוב**, shov).

לכך היה העלאת מ״ן [מיין נוקבין] **שלו שהוא ענין שנכנס לפרדס במדה ומזיגה נכונה בבחי׳ רו״ש** [רצוא ושוב] **ונכנס בשלום בבחי׳ מ״ן** [מיין נוקבין] **ויצא בשלום בבחי׳ המשכת מ״ד** [מיין דוכרין] **בחי׳ שוב. (ועמ״ש פ׳ ויצא גבי בשלום ב׳ בחי׳ שלום ע״ש בד״ה והיה)**

ولذلك كان رفعه للمياه الأنثوية (**מים נוקבין**, mayin nukvin)، وهو ما تمثّل في دخوله إلى البستان (**פרדס**, Pardes)، بمقدار ومزيج مناسبين، على نحو الاندفاع والعودة: دخل بسلام، على نحو المياه الأنثوية، وخرج بسلام، على نحو إنزال المياه الذكورية (**מים דכורין**, mayin duchrin)، أي على نحو العودة. (وانظر ما كُتب في فقرة **ויצא** بشأن «بسلام»، أي مستويي السلام؛ راجع هناك، في المقال الذي يبدأ بكلمة «Vehayah».)

משא״כ בן עזאי ששרשו היה מבחי׳ תהו ששם הוא בחי׳ שני קוין כנ״ל בענין ויחץ כו׳ לשני מחנות

لكن الأمر لم يكن كذلك عند بن عزّاي، الذي كان أصله من مستوى عالم الفوضى (**תהו**, Tohu)، حيث يوجد مستويا الخطين، كما ذُكر أعلاه في سياق «وقسم ... إلى معسكرين».

לכך לא הי׳ [היה] **התחברות הרו״ש** [הרצוא ושוב] **במזיגה נכונה והציץ ומת כו׳ התגברות הרצוא כו׳**

ولذلك لم يكن هناك امتزاج مناسب بين الاندفاع والعودة، فنظر ومات، إلخ، [بسبب] تغلّب الاندفاع، إلخ.

ולכן היה ר״ע [רבי עקיבא] **מקור כל התורה שבע״פ** [שבעל פה] **כי סתם משנה ר״מ** [רבי מאיר] **וסתם ספרא ר׳** [רבי] **יהודה כו׳ וכולהו אליבא דר״ע** [דרבי עקיבא].

ولذلك كان ربي عكيفا مصدر التوراة الشفوية كلها؛ فالمِشنا (**משנה**, Mishnah) التي لا يُذكر فيها اسم قائلها هي لربي مئير (**רבי מאיר**)، والسفرا (**ספרא**, Sifra) التي لا يُذكر فيها اسم قائلها هي لربي يهودا (**רבי יהודה**)، إلخ، وكلهم على رأي ربي عكيفا.

והוא לפי שהתורה ג״כ היא מבחי׳ התקון ויש בה התכללות ב׳ ההפכים דרו״ש [דרצוא ושוב] **כמ״ש מימינו אש דת למו כו׳ לכן היה גילוי התורה ע״י ר״ע** [רבי עקיבא] **שהיה בו בחי׳ זו כנ״ל:**

وذلك لأن التوراة أيضًا من مستوى الإصلاح (**התקון**, Tikkun)، وهي تشتمل على الضدين، الاندفاع والعودة، كما كُتب: «من يمينه نار شريعة لهم»، إلخ. ولذلك ظهرت التوراة على يد ربي عكيفا، الذي كانت فيه هذه الصفة، كما ذُكر أعلاه.

8 **ועתה יובן ענין כוונת יעקב לייחד ולחבר המקיף דתהו עם האו״כ** [האורות וכלים] **דתקון היינו שיהיה תמיד רו״ש** [רצוא ושוב] **במזיגה אחת שלפ״ע** [שלפי ערך] **הרצוא כן השוב דהיינו שיהיה האה״ר** [האהבה רבה] **ברשפי אש ליפרד מן הפתילה כו׳.**

يتضح الآن مراد يعقوب (**יעקב**) من توحيد النور المحيط [النور] بعالم الفوضى (**תהו**, Tohu) وربطه بالأنوار والأوعية (**אורות וכלים**, Oros v'Keilim) في عالم الإصلاح (**תקון**, Tikkun): أي أن يكون الاندفاع (**רצוא**, ratzo) والعودة (**שוב**, shov) دائمًا في مزيج واحد، بحيث يكون **שוב** بقدر **רצוא**</bdi>؛ أي أن تكون هناك محبة عظيمة ذات ومضات نار متقدة، تنزع إلى الانفصال عن الفتيلة، إلخ.

ואעפ״כ [ואף על פי כן] **יהיה אח״כ בחי׳ שוב לאחד. ובע״כ** [ובעל כרחך] **אתה חי להמשיך אא״ס** [אור אין סוף] **למטה דוקא בתומ״צ** [בתורה ומצות] **(כמ״ש בתניא פ׳ נג).**

ومع ذلك، يأتي بعد ذلك نمط **שוב**، بغية التوحيد: «رغمًا عنك تحيا»، لكي يُجذَب النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) إلى الأسفل على وجه الخصوص من خلال التوراة والوصايا (**מצוות**, mitzvos)، كما هو مكتوب في تانيا (**תניא**)، الفصل 53.

וה״ז [והרי זה] **יחוד והתחברות המקיף דתהו עם כלים דתקון. וז״ש** [וזהו שכתוב] **ביעקב ויבא לו יין. ופי׳ בזוהר דארמי מיא לגו חמרא.**

وهذا هو اتحاد النور المحيط [النور] بعالم **תהו** بأوعية عالم **תקון**. وهذا ما قيل عن يعقوب: «وأحضر له خمرًا». ويشرح الزوهار (**זהר**) أنه صبّ ماءً في الخمر.

כי יין הוא בחי׳ רצוא גבורות ורשפי אש ממטה למעלה. ויעקב ארמי מיא בחי׳ שוב.

فالخمر هي مستوى الاندفاع، وقوى الشدة (**גבורות**, Gevuros)، وومضات النار [الصاعدة] من الأسفل إلى الأعلى؛ ويعقوب صبّ الماء، وهو مستوى **שוב**.

9 **ולכן ויבא לו יין כו׳ הוא בתרי טעמי שהוא התכללות הרו״ש** [הרצוא ושוב] **מים ויין כו׳**

لذلك فإنّ «وأتى له بالخمر» وما إلى ذلك تُقرأ بنغمتين (**טעמים**, te'amim)، وهو ما يدلّ على اشتمال الاندفاع (**רצוא**, ratzo) والعودة (**שוב**, shov)، والماء والخمر، وما إلى ذلك.

ולכן איתא דיעקב הוא שלימו דאבהן כי לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל. מפני שהיה אברהם מדת החסד הפשוט בלא מזיגה לכך נתפשט יותר מדאי עד שאמר לו ישמעאל כו׳

ولذلك قيل إن يعقوب هو كمال الآباء، إذ لم يكن كإبراهيم (**אברהם**)، الذي خرج منه إسماعيل (**ישמעאל**). ولأن إبراهيم كان صفة الإحسان (**חסד**, Chesed) الخالص، من غير مزج، فقد امتدّ أكثر مما ينبغي، حتى قال: «ليت إسماعيل...» وما إلى ذلك.

ויצחק היה בבחי׳ גבורה כו׳ אבל יעקב הוא שלימו דאבהן התכללות ההפכים רצוא ושוב כנ״ל:

وكان إسحاق (**יצחק**) في مستوى الشدة (**גבורה**, Gevurah) وما إلى ذلك. أما يعقوب فهو كمال الآباء، إذ يجمع الأضداد: الاندفاع والعودة، كما ذُكر آنفًا.

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية

حول هذه الطبعة

.the English translationو This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot’s notes: CC BY-NC 4.0

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication /Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

الترجمة العربية والشروح: أُعدّت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro:batch)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرَس مَاماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من likuteitorah.com/ar/torah-ohr/vayishlach/4/

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق